

HABRUTA NIGHT

THIS TUESDAY 6•4•19 | 9 PM

“

ראה / RE'EH

16 ¹⁰ Then you shall observe the Festival of Shavuot for HASHEM, your God; the voluntary offerings that you give should be commensurate with how much Hashem, your God, will have blessed you.

¹¹ You shall rejoice before Hashem, your God — you, your son, your daughter, your slave, your maidservant, the Levite who is in your cities, the proselyte, the orphan, and the widow who are among you — in the place that HASHEM, your God, will choose to rest His Name.

The Torah tells us to be happy on Shavuot.

1b

טז, וְעָשִׂיתָ חַג שָׁבֻעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסֵּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן בְּאֶשֶׁר יִבְרַכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: יא וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְהַגֵּר וְהֵיטוֹם וְהָאֱלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשָׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:

(י) מסת נדבת ידך. די נדבת ידך, הכל לפי הברכה הצא שלמי שמחה וקדש קרואים לאכול (ספרי סד):

Rashi adds that if a person has a lot of blessing he should bring שלמי שמחה (peace-offerings for the purpose of happiness) and invite others to eat.

”

The importance, difficulty and reward for this mitzvah

שאלו את הגר"א מוילנא זצ"ל, איזו מצוה קשה לקיימה יותר מכל מצוות התורה? השיב הגאון המצוה הקשה ביותר היא שמחת החג, כי מוטל על האדם להיות שמח וטוב לב כל ימי החג לרבות הימים והלילות ללא הפסק אף לרגע, ולא עוד אלא אסור שיעלה בדעתו שום מחשבה והרהור של דאגה בכל ענין שבעולם ולא יתערב שום צער ויגון בשמחת החג, וחובה זו לא להתעצב כלל על שום דבר בעולם ולהיות אך שמח ללא הפסקה כלל בכל ימי החג.

They asked the Gaon of Vilna the following question: "Which Mitzva is the hardest to keep from all the Mitzvot in the Torah?"

The Gaon of Vilna tells us, the Mitzva of being happy on the holiday is the hardest, since a person needs to be be happy and in good spirit throughout the whole holiday 24/7. Not only that, a person is not allowed to have a thought of worry from anything in the world and no worry or sadness should get mixed in with the happiness of the holiday.

Topic Discussion:

Questions:

1. Must I have wine during the holiday meal (not just for kiddush)?
2. Can one fulfill the obligation to be בשמחה with dairy?
3. Is there any difference between the day meal and the night meal?
4. Why is the holiday of Shabuot, a day that most have the custom to have dairy?
5. How many of the meals on Shabuot, can I have dairy?

מסורת
הש"ס

ערבי פסחים

פרק עשירי

פסחים

קמ.

עין משפט
גר מצוה

גמ' א' ס"א ר' טרפון
(ב) ס"א כר' שישאלו
(ג) סוכה כה. ע"ש דליתא
רבי עקיבא
(ד) (מוספתא יומא פ"ד)
(ה) ושבתא אתא וביה
במה משמחם רש"א
(ו) גיר' הערוך קיסטא
(ז) ס"א ברברכתא
(ח) פירושין ד' ד' יומא
לא. חגיגה יא. סוכה ו.
תוס' (בפסיו פ'
שקלים)

הגהות הב"ח

(א) גמרא חוטפין מצוה
צליה פסחים בשביל
מיוקוס (שלא ישנו) ח"מ.
ו"כ לפי קמא רש"י לא
גרסין ליה:
(ב) תוס' ד"ה רביעית וכו'
וכן תעשה נמים ויעלה
רביעית הלוה כריצד רביעית
הנמלא השקל החולה ומן
הנותרים קח חלד מעשרים
ופעמים יוסף י"ב פ"י א'
מעשרים שהוא סאה ומתלה
וח"כ יוסף שתי פעמים
חלק י"ב כולל מנאפה ומתלה
ג' לוגין שהוא חלק י"ב
מלי' לוג ואח"כ חלק י"ב
מג' לוגין הוא רביעית
הלוג:
(ג) בא"ד וטול חמשים
וכן תעשה בבית קח

קליות. קלי מחטנים ישנים: חוטפין מצוה. מנביהין את הקערה
בשביל תינוקות שישאלו ואית דמפרש חוטפין מצוה אורכין מהר וזה
הלשון עיקר מדמיימי הא דר"ע צהדה: חוין מערבי פסחים. כדי שישנו
התינוקות ציוס ולא צלילה בשעת הגדה: קסתא דמורייפא. מדה
שמוכרין זה את המורייס: תמנתא
קדמיותא. מדה שהיתה זה כצר
בצרכא: דות יתירה. על תמנתא
השחטא רביעית: ובה משערין
רביעית לפסח. שהיו ממלאין אותה
ומנערין אותה לחן אותה של עשוי
עד שהיא מליאה ומים הנשארין
בתמנתא הן הן רביעית: ברוב
אצבעים. וצרוס חצי אצבע ורוס
חומש אצבע: ברברכתא. צודל שיש
בטפת ארבע אצבעים מהן:
אמה

רשב"ם

קליות. קלי מחטנים ישנים דחדש
אסור עדיין צלילה הראשון של פסח
ומקומות יש כספרד שמייצגין חטים
ישנים במצות על גבי האור ואורכין
אותם עם אגוזים צקניות סעודה מפי
רבינו שמואל הקסיד וגם במשנה מליני
קליות מחטנים ישנים ושונייה במסכת
תרומות (פ"ה משנה ג) אגב גררר
דחנן סאה תרומה טוריה שנפלה
לפחות ממאה חולין טמאין חירוס
ומתקרב רבי אליעזר אומר תעלה א'
ומאלך נקודים או קליות או תלש כמי

קליות ואגוזין בערב פסח כדי שלא ישנו
וישאלו אמרו עליו על רבי עקיבא שהיה
מחלק קליות ואגוזין לתינוקות בערב פסח כדי
שלא ישנו וישאלו תניא רבי אליעזר אומר
«חוטפין» (ב) מצות בלילי פסחים בשביל תינוקות
שלא ישנו תניא אמרו עליו על ר' עקיבא
מימיו לא אמר הגיע עת לעמוד בבמה"ד בחוין
מערבי פסחים ויערב יום הכפורים בע"פ
בשביל תינוקות כדי שלא ישנו וערב ויה"כ
כדי שיאכלו את בניהם ת"ר יחייב אדם
לשמח בנו ובני ביתו ברגל שנא' ושמחת
בחגך במה משמחם בין רבי יהודה אומר
אנשים בראוי להם ונשים בראוי להן אנשים
בראוי להם בין ונשים במאי תני רב יוסף
בבבלי בבגדי צבעונין בארץ ישראל בבגדי
פשתן מגוהצין תניא רבי יהודה בן בתירה
אומר בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה
אלא בבשר שנאמר וזבחת שלמים ואכלת
שם ושמחת לפני ה' אלהיך ועכשיו שאין בית
המקדש קיים אין שמחה אלא בין שנאמר
ויין ישמח לבב אנוש אמר רבי יצחק לקסתא

חוין מערבי פסחים. ה"ג רבינו שמואל ולא נהירא דאטו לא יוכלו
לשון צלל אציהם וטעם שני שפירש שמואל יעכבו עד שיתשך
הרבה אס כן לא היו לריקין לעמוד ציוס כי אס צלילה לכן נראה
דגרים לילי פסחים והיו רגילין צבית המדרש לילי י"ט כדלמריין
(פ"ה דף כא). מעשה בשמעון החימני
שלא צל צלילי י"ט לצית המדרש
למחר מצאו רבי יהודה בן צבא:
שנאמר ושמחת אתה ובינתך.
תימה דהאי קרא גבי
מעשר שני כתיב צ' ראה ולא מיימי
קרא דכתיב צ' ראה גבי רגל ושמחת
אתה וצנך וצנך וי"ל דליף ממעשר
דכתיב ציוס צהדיא: בא"י בבלי
פשתן המגוהצין. אכל צבול לא היו
צקיאס לגחך כדלמך (מענית כט):
גיהון שלנו ככינוס שלהם:

במה משמחו ביין. היינו צומן
הוא אכל צומן צית המקדש
אין שמחה אלא בצבזר:
וזבחת שלמים ואכלת שם
ושמחת. מימה דהאי
קרא צבזר עיבז כתיב ולא מיימי קרא
דשמחת צחנך דדרשין מיניה צחגיגה
(דף ט). לרבות כל מיני שמחות
לשמחה מכאן אמרו ישראל יוצאין ידי
חובתן נגדדים ונצדות וי"ל משום
דכא צהדיא כתיב וזבחת שלמים
ושמחת: תמניתא. פ"י רש"י
דהיינו חומן ועוכלא ולא נהירא
תלמוד בבלי ויולא החדש. עמוד מס 223 ח פסחים תלמוד בבלי. ש"ס ויולא החדש. הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

The Gemara cites another Baraisa in which R' Yehudah rejects the universal appropriateness of wine and rather advocates a substitute more suited to specific tastes:

A PERSON — חייב אדם לשמח בְּנֵיו וּבְנֵי בֵיתוֹ בִּרְגֵל: The Rabbis taught in a Baraisa: — תְּנוּ רִבְנָן IS OBLIGATED TO GLADDEN HIS CHILDREN AND MEMBERS OF HIS HOUSEHOLD ON THE FESTIVALS, AND YOU SHALL REJOICE ON YOUR FESTIVAL — you, AS IT IS STATED: [9] — וְשִׂמְחַת בַּחֲגֹךָ — WITH WHAT DOES ONE GLADDEN THEM? MEN WITH WHAT IS SUITABLE FOR THEM, — אֲנָשִׁים בְּרָאוּי לָהֶם: R' YEHUDAH SAYS: — רַבִּי יְהוּדָה אָמַר — WITH WINE. — בְּיֵין — AND WOMEN WITH WHAT IS SUITABLE FOR THEM. [10]

The Gemara explains:

— תְּנִי רַב יוֹסֵף — MEN WITH WHAT IS SUITABLE FOR THEM, means that one gladdens them with wine. — וְנָשִׁים בְּמָאי — And with what does one gladden the women? — IN BABYLONIA one gladdens them by providing them WITH COLORED GARMENTS, and IN ERETZ YISRAEL, WITH PRESSED LINEN GARMENTS. [11]

The Gemara cites another Baraisa about the mitzvah of rejoicing on the festivals:

R' YEHUDAH BEN BESEIRA — רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּסְיָרָא אָמַר — It was taught in a Baraisa: — תְּנִיא — the — אֵין שְׂמִיחָה אֲלָא בְּבֶשֶׂר — WHEN THE HOLY TEMPLE STANDS, בְּזֶמֶן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם: —

Gemara

mitzvah of REJOICING IS NOT fulfilled EXCEPT WITH eating the MEAT of an offering, שְׁנֵאמַר — AS IT IS STATED: "וּבְחַת שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשִׂמְחָתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ," — AND YOU SHALL SLAUGHTER SHELAMIM OFFERINGS AND EAT THERE, AND YOU SHALL REJOICE BEFORE HASHEM YOUR GOD.^[12]

וְעַכְשָׁיו שְׁאִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיִם — BUT NOW THAT THE HOLY TEMPLE DOES NOT STAND, and we cannot, therefore, offer any sacrificial animals, אֵין שְׂמִיחָה אֶלָּא בַיִן — REJOICING IS NOT fulfilled EXCEPT WITH drinking WINE, שְׁנֵאמַר — AS IT IS STATED: "וַיֵּין יִשְׂמַח לִבִּבְ-אָנוּשׁ," — AND WINE GLADDENS THE HEART OF MAN.^[13]

Gemara Summary:

The Gemara clearly says: when there is a Bet Hamikdash the שמחה is with meat and when there is no Bet Hamikdash the שמחה is with wine.

Tosafot explains that the opinion of תנא קמא that you should drink wine, is only because there is no bet hamikdash. When there was a bet hamikdash you should eat meat (from a korban).

How does wine help the situation?

ספר בנין שלמה

Rav shelomo hakohen explains

The mitzvah is to be spiritually and physically happy. When one eats the sacrificial meat, he becomes spiritually and physically happy. Now that we no longer have sacrificial meat we do not have an obligation to eat meat. Wine is a substitute because it is also has a spiritual impact as the Gemara says "when wine enters man the secrets come out".

אלא ודאי דלא תלוי בזה, אלא עיקר הטעם הוי משום דבשר שלמים הוי אכילה של מצוה וקדושה, והיה בזה שמחה לגוף ולנפש, אבל בבשר חולין דליכא בזה מצוה ליכא שמחה, אבל ביין איכא שמחה גם לנפש דנכנס יין יצא סוד.

The Rambam doesn't differentiate and just says one should **eat meat** and **drink wine**, (not mentioning the bet hamikdash).

רנה

מגיד משנה

זמנים הלכות יום טוב פ"ו

מגיד משנה

מקורות וצייונים

ה"י. ז' ימי הפסח
מ"ק כז. פנינה י. לעיל
פ"ח הכ"ב, ש"ע פ"י
מקמ"ז פ"ח, וחייב אדם
פסחים ק"ט, ש"ע פ"י
מקמ"ז פ"ב, וכל הנלוים
עליו שנאמר ושמחת
(דברים פ"ג) ושם כתוב
וענין ושמחת, בהל'
חגיגה פ"ח ה"ט
ה"י. כיצד הקטנים
פסחים ט"ז, חתומה ט"ז
פ"י וירושלמי פ"י ה"א,
ש"י שמחת אלא
בבשר ע"י חולין ט.
וכ"י וי"ט פ"י רמ"ג דבית
ומג"ס פ"י רמ"ג פ"י.
להאכיל לגר (דברים
ט"ז). אבל מי שנוצל
ירושלמי מ"ק פ"ג ט"ה
זוה"ק יתר, טור ט.
נאמר זבחים (הושע
פ"א). שנאמר וזריתי
(מלכ"י ב') :
ה"י. אע"פ שאכילה
וכ"י כ"ה טו. פסחים
טח: וע"י ירושלמי שבת
פס"ו ה"ג, ש"ע ט"ז פ"א.
בבקר משכמיו ע"י
פנינה כז. ובפרישה,
ואוכלין והולכין לבתי
מדרשות כ"ז ג"כ בבלי
שבת פ"ל ה"י וכו'
בירושלמי סוכה פ"ה ה"ב
וחתומה פ"ו ח"ל בבתי
ג. חתומה פ"ו דבית
קידם ללכילה וע"י כ"ה
טו: וי"ט פ"ח :

ויתנאלר למטה גלרובה. וחייב השמחה מפורש פ' ערבי פסחים (קס).
ת"ר חייב אדם לשמח את ביתו בחד שלחמך ושמחת בחגך כמה משמחת
ב"ן ר' יהודה אומר אנשים גרואי להם (ב"ן) ונשים גרואי להן אנשים
גרואי להם ב"ן נשים גרואי להן אחר רב יוסף בבבלי בבבלי לבעוין
גלרן ישראל בכלי פשתן המגוהלין
ושם אחר בזמן שנית המקדש ק"ס
אין שמחה אלא בבשר שלחמך וזבחת
שלמים ואכלת שם ט': וכשהוא
אוכל חייב להאכיל וכו', דברים
אלו מבוחרים ככתוב והפסוקים
שהביא רבינו לראיה לרואין אליו
להביא :

יט אף על פי שאכילה וכו'. פרק
י"ט שחל (טו:) ובפסחים פרק
אלו דברים (טח:) תיבול ר' אליעזר
אומר אין לו לאדם ביו"ט אלא או
אוכל ושותה או יושב ושוה ר' יהושע
אומר חלקו חלו לאכילה ושתיה
וחלו לבית המדרש ע"כ וק"ל (מה
ז') דר' אליעזר ור' יהושע הלכה כר'
יהושע :

כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני
ביתו כל אחד ואחד כראוי לו : יח כיצד הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות. והנשים קונה
להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו. והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין
שמחה אלא ב"ן. וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאמנה עם שאר העניים האמללים. אבל
מי שנוצל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו
שמחת מצוה אלא שמחת כריסו. ועל אלו נאמר זבחים כלחם אונים להם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם.
ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר וזריתי פרש על פניהם פרש חגיכם : יט אע"פ שאכילה ושתיה
במועדות בכלל מצות עשה. לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו. אלא כך היא הדת, בבקר משכמיו כל
העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום וחורין לבתיהם ואוכלין, והולכין

תהיה תרומה והלא ידוע שכן הוא כדגריז שהיום חול וחכמים מדרך
הודלי עשאוהו קדש וגזרו בו שלא לתרום ומלא מפיקע גזרתם בידים
שגזרו מדרך הודלי וכן הדין בעירוב ששהוא מתנה ביום חמישי אם
היום קדש ולמחר חול איני לריך עירוב ידוע שכן הוא כדגריז ואין
עירובו כלום ומלא אופה ביו"ט שני
של דבריהם ללורך שבת בלא עירוב
אלא ודאי סברת רבינו ראיה אליו
ונמקו עמו כנ"ל :

טז כשם שמצוה לכבד וכו'. פ'
י"ט שחל (טו:) ובהרבה
מקומות : וכל המבזה את המועדות
וכו'. פרק ערבי פסחים (קס). אחר
רב שש משום רמב"ע כל המבזה
את המועדות כאלו עובד ע"ז שנאמר
אלהי מסכה לא תעשה לך וכתוב
תכריח את חג המלות תשמור :

יז יח שבעת ימי הפסח וכו'.
ליסור ההספד והתענית
מבואר במ"ק (כז:) ובפסחים (פח:)
פרק אלו דברים וכשאר מקומות

EXPLANATION:

17. It is forbidden to fast or recite eulogies on the seven days of Pesach, the eight days of Sukkot and the other holidays. On these days, a person is obligated to be happy and in good spirits; he, his children, his wife, the members of his household and all those who depend on him, as it is said [Devarim 16:14]: "And you shall rejoice in your festivals."

The "rejoicing" mentioned in the verse refers to sacrificing peace offerings. Nevertheless, included in [this mitzvah to] rejoice is that he, his children, and the members of his household should rejoice, each one in a manner appropriate for them.

18. How do we do it? Children should be given roasted seeds, nuts and sweets. For women, one should buy nice clothes and jewelry according to one's financial capacity. Men should eat meat and drink wine, for there is no happiness without partaking of meat nor is there happiness without partaking of wine.

CONT:

When a person eats and drinks [in celebration of a holiday], he is obligated to feed converts, orphans, widows and others who are destitute and poor. In contrast, a person who locks the gates of his courtyard and eats and drinks with his children and his wife, without feeding the poor and the embittered, is not considered rejoicing in a mitzvah, rather the rejoicing of his gut.

בית יוסף

(מהלל קד טו) ויין ישמח לבב אנוש. ויש לתמוה על הרמב"ם למה הלריך שיאכלו בשר וישתו יין דהא צריייתא קמני דבזמן הזה אין שמחה אלא ביין ומשמע דביין קני בלא בשר: ומ"ש הקטנים נותן להם קצוות ואגוזים. לא מלאחיו מפורש דאע"ג דמניח בפרק

The Bet Yosef asks the following question on the Rambam. The Gemara clearly says that when there is no Bet Hamikdash one does not need to eat meat on holidays for simcha?

מר ים של ביצה פ"ב דין שמחת יו"ט סימן ה שלמה

וכתב מהר"י קארו (כ"י סימן תקכ"ט) ויש לתמוה על הרמב"ם, למה הוצרך שיאכלו בשר וישתה יין, דהא בברייתא קתני, בזמן הזה אין שמחה אלא ביין. ומשמע דביין סגי, בלא בשר ע"כ. ואני אומר, דר"י בן בתירא לא בא למעט אכילת בשר. פשיטא שאין שמחה אלא בבשר, דהא שמחת י"ט היא הסעודה, ולא נקרא הסעודה להיות בו לב טוב ושמחה בלא אכילת בשר. אלא שבזמן שב"ה היה קיים, היו אוכלין בשר שלמים, והיו עומדים על קרבנותיהם, והיה מספיק להם שמחה זו, אפילו היו שותין מים בתוך הסעודה, אם לא לכוס של ברכה. א"נ היה שותין בצמצום, כפי צורך אכילה, או מזוג הרבה, ולא היה שותין לרוות גופו, כדי לשמוח ב"ט, אבל עכשיו, שאין לנו שמחת שלמים, והמקדש חרב, וערכה כל שמחה, אין שמחה אלא ביין, וזולתה אינו יוצא ידי חובה בשמחת י"ט, ואדרבא, כמה ישמח את עצמו, אם לא שישתה, וישכח רישו, לשמוח, ולבטוח בה', שיחזור אלינו, ואף בימי גלותינו, בהיותנו בארץ אויבינו, לא מאס ולא געל אותנו, להפיר ברייתו, תורה ומצות מאתנו, כי תמיד הוא ה' אלהינו.

The Yam Shel Shelomo tells us, of course today eating meat on Yom Tov is from the Torah. That the Gemara said that today you need wine it means in addition to the meat. Since we are saddened by the lack of the Bet hamikdash we need the wine to help us forget our sorrow and enjoy the meat.

So, one should have meat and wine on holidays.

יג. מצוה לאכול ביום טוב בשר בהמה לקיים בזה מצות שמחת החג, שאין שמחה אלא בבשר בהמה, ואף על פי שעיקר המצוה בבשר בהמה, מי שאינו יכול לאכול בשר בהמה מטעמי בריאות או כשרות, יכול לקיים מצות שמחה בבשר עוף. וכן ישתה יין לשמחת החג. אבל לא ימשך יותר מדאי אחר הבשר והיין, וכן ימנע משחוק וקלות ראש, לפי שאין השחוק וקלות ראש שמחה אלא הוללות, ולא נצטוינו אלא על שמחה, שיש בה עבודת היוצר יתברך שמו. (הרמב"ם הלכות יום טוב פ"ו ה"כ, ומרן בשלחן ערוך סימן תקכט סעיף ב וסעיף ג). ומצוה לשמח את הנשים בראוי להן, דהיינו בגדים ותכשיטים נאים. ואת הקטנים בראוי להם, בקליות ואגוזים מגדנות וממתקים כמ).^(כ)

Hacham Ovadia says that a person is obligated to be happy on Yom Tov.

For men, it is with meat and wine, preferably with meat of an animal and not with chicken. If a person only has the financial capability to purchase meat or wine, it's preferred to purchase wine, as the main happiness in our days is with wine.

For women, they should be provided with nice clothing and jewelry.

For children, it should be with nuts and sweets.

Hacham Ovadia adds that even though one should be happy with meat and wine on Yom Tov, one should not indulge too much after it or with light headedness, as this is not a Mitzva, rather excessive and we are only commanded to be happy when it's directed to Hashem.

Maran (the author of Bet Yosef) makes no mention of eating meat on holidays because he doesn't agree with the Rambam as mentioned earlier.

הלכות יום טוב סימן תקכט

באר הגולה קנג:

ב [*] (טו) חייב אדם להיות שמח וטוב לב (טז) במועד הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו. * כיצד משמחן, הקטנים נותן להם קליות ואגוזים, והנשים קונה להם בגדים ותכשיטין * כפי ממונו. (יז) וחייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר (י) עניים. (יח) ודין תענית (יט) ביום טוב כמו בשבת, ועיין לעיל סימן רפ"ח: ג * אדם (כ) אוכל (י) ושותה ושמח ברגל. ולא ימשוך בבשר וביין ובשחוק וקלות ראש, לפי שאין השחוק וקלות ראש שמחה אלא הוללות וסכלות, ולא נצטוינו על ההוללות וסכלות אלא על שמחה (כא) שיש בה עבודת היוצר: ד [*] חייבים בית דין להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו משוטטים

ח לשון הרמב"ם בפרק ר' (ס' י"ח) ומכריזת דפסחוס ק"ט (כ"א). ט הרמב"ם שם (כ"ב). י שם (כ"ג). * (ד"ן) מלחם בערב יום טוב מן המנחה ולמחלה כמו בערב שבת ולישתיו לעיל סימן כנ"א (כ"ב).

ב * כיצד משמחן הקטנים וכו' והנשים וכו'. והנשים כזמן שנים המקדש היה קיים היו אוכלין בשר שלמים לשמחה, וכדכתיב (דברים כז) 'אחתם שלמים ואכלתם שם ושמחתם' וגו', ועבדיו שאין צד המקדש קיים אין יושבין ירי מונח שמחה אלא ציין, שנאמר (ספרי קד טו) 'ויון ישמח לבב אנוש', אבל בשר אין מונח לאכול עבדיו כיון שאין לנו בשר שלמים, ומכל מקום מזה יד גם באכילת בשר כיון שנאמר כי שמחה נק' מתבאר מדברי רמב"ם (פ"א) ושאר אחרונים. והמנהג שלא הזכיר בשר אולי לשיטתו בבית יוסף (ד"ס ומה"ש) עיין שם, ולענין יין סמך על מה שהזכיר בסעיף א' שצריך לקבוע סעודה על היין:

מסורת
הש"ס

תלמוד בבלי > וילנא החדש > עמוד מס 182 ג שבת תלמוד בבלי. ש"ס וילנא החדש. הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

שבת

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי

פח:

עין משפט
גד מצוה

הא ארבע יתן אמר
המכשיר צבא רב:
(המלס סג, יז)
והוא כה דברי פאש
נאם יי וקפאיש יפצין
פצין:
(ימסו סג, עט)
והשמו כי גידיים אדבר
וקפאיש שפתי מישורים:
(מסל סג, ו)
הא צדור הפד דודי יי בין
שיר ילין:
(סר הסרים סג, יז)
והאשכר הפד דודי יי
דברי עין ילין:
(סר הסרים סג, יז)

(מהלס קה) דבר נוס נתקף דור
סורלה הקב"ה שאין העולם מתקיים
בלא תורה כל כך והענין ולא צדאן
ונמנה לכ"ו דורות. הכי שמסרו
מתקע"ד מאלף: מה אדיר שמך.
אדיר הוא הכנה צדאן ואין ראוין לך
לימן הודך שס כי אס על השמים:
פירש שדי מזוי. נוטריקון של פרשו:
קנאה

אל תיקרי יודון אלא ידון: ואריב"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו
מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מה לילוד אשה בינינו אמר להן לקבל
תורה בא אמרו לפני חמורה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים
וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם יאמה אנוש
כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו יא"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר
תנה הודך על השמים אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה אמר
לפניו רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני בהכל שבפיהם אמר לו אחוז בכסא
כבודי וחזור להן תשובה שנאמר (מאחז פני כסא פרשו עליו עננו ואמר
ר' נחום מלמד שפירש שדי מזוי שכינתו ועננו עליו אמר לפניו רבוננו של עולם שאתה
נותן לי מה כתיב בה יאנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר להן למצרים יורדתם לפרעה
השתעבדתם תורה למה תהא לכם שוב מה כתיב בה ילא יהיה לך אלהים אחרים בין עמים אתם שרונין שעובדיך
עבודת

והא פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בקרבן בפתחיה ולא מצאתיה קראתיו ולא
עניי: (סר הסרים סג, ו) יבן נשם נדבות חנוף אלהים נחלקת ונצאה אתה כוננתה: (מהלס סג, י) יג מלכי צבאות ידון ודון ונות ביה תחלק שכל: (מהלס סג, יז) יד מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם
כי תפקדנו: (מהלס סג, ה) טו יי ארבעה מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: (מהלס סג, ז) טז מה אנוש פני כסא פרשו עליו עננו: (אוי סג, ט) יז יאנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ
מצרים מבית עבריים: (שמות כ, ז) יח לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: (שמות כ, ג) יט רש"י יאן וכל העם ראים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השפך ואת החר עשן וראו העם ויעמדו
מרחק: (שמות כ, טו) כו ואתם עובי יי השבחים את ה' קדוש תעבדים לפר שלחן והממלאים למני מוסף: (שמיט סג, ו) כא וקח מידם ויצר אתו בחרט ועששו עזל מפקה ויאמרו אלה אלהיך
ישאל אשר העידך מארץ מצרים: (שמות כג, ד) כב ובר לעולם ברייתו דבר צוה לאלף דור: (מהלס סג, ו) כג תוס' בגו אגנים שחקו מים תשפך פסחיה עפר ארץ ותקנת אנוש האבדת: (אוי סג, יט)

תלמוד בבלי > וילנא החדש > עמוד מס 182 ג שבת תלמוד בבלי. ש"ס וילנא החדש. הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

פגני
רש"י

פג.

שבת

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי

מסורת
הש"ס

החור מורבן...תלמוד
מס וקן לא קרי לרנא לא
הוא מרבן קרי ליה:
(מסות ז, ד"ה לורנא
מרבן)

תורה חזק חזק. וא"ת וכי שטן לא היה יודע מתן תורה וי"ל
דלמריין נמדרש לפניו ית' דבר שטרדו הקב"ה למלאך
המות בשעת מתן תורה שלא יקטרג לומר אומה שעמידה לתעוה
לסוף מ' יום בעגל אמה נותן להם התורה והוא שטן והוא מלאך
המות כדלמרי' בפ"ק דצ"צ (דף טו).
ואמרי' נמי בנסהדרין (דף כו): תוס'י
שנימנה כחשאי מפני השטן:

לסוף מ' יום אני בא. פירש
בקונטרס דלמות יום שעלה
בו אינו מן המניין והוא היה אומר
להם מ' יום שלימים יום ולינו עמו
ויזם עליהם אין לילו עמו שהרי ז'
בסיון עלה ממלא יום מ' היה צ"ל
בצמנו ואין נראה לר"י בן רבינו מאיר
דזהדיא משמע בפ"ק דיומא (דף ז).
דיוס עלייה מן המניין דקאמר הס
בשלמא לר"ע משכחת להו דצ"ל
בצמנו נשתצרו הלוחות כ"ד דסיון
ושמסר דצמנו מל להו מ' יומין
ובשיבסר דצמנו נחת אלמלא תשיב
יוס עלייה ואיכא מ' יום ומ' לילה
כשתחשוב לילה שאחר היום ועוד
אס לא תחשוב יום עלייה לא ישלמו
מ' ימים אחרונים עד אחר יום

עבודת גלולים שוב מה כתיב בה יזכור את
יום השבת לקדשו כלום אתם עושים מלאכה
שאתם צריכין שבות שוב מה כתיב בה ילא
תשא משא ומתן יש ביניכם שוב מה כתיב
בה יכבד את אבך ואת אמך אב ואם יש לכם
שוב מה כתיב בה ילא תרצח לא תנאף לא
תגנוב קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם
מיד הודו לו להקב"ה שנאמר יא"ה אדונינו
מה אדיר שמך וגו' ואילו תנה הודך על
השמים לא כתיב מיד כל אחד ואחד נעשה
לו אוהב ומסר לו דבר שנאמר ויעלית
למרום שבות שבי לקחת מתנות באדם
בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות אף
מלאך המות מסר לו דבר שנאמר וייתן את
הקמורת ויכפר על העם ואומר ויעמוד בין
המתים ובין החיים וגו' אי לאו דאמר ליה
מי הוה ידע: וא"ר יהושע בן לוי בשעה

קנאה יש ביניכם. שאתם צאים על ידה לדי רליטה: מפר לו.
למדו: באדם בשכר. שמרןך וקראוך אלס נולר מלדמה לשון שפלות:
מפר לו סודו. להקטיר מתנות קטורת בשעת מגפה ולעמוד בין
המתים ובין החיים: ואי לאו דאמר ליה. מלאך המות: מנא ידע.
הלא תמורה לא נכתב: בדאי אתה.
במתניה: קושר בתריב. כגון הכן
דלמרי' בפ"ק הצונה (דף קד). תגל
דקוף לגני רי"ש וכן שטנו"ג ג"ץ
שנריכין כל אור ג' ויונים כדלמריין
(במנחות דף כט): ראש הוי"ו נמתח
לימין ולשמאל בגגו מעט וכן ראש
הסיין השמאלי וכן כל ראשי שבע
אומות הללו בכל מקום שהן: אין
שלוה. אין דרך לימן שטס: בעיך.
מקומן: לעזרני. למר תללח
מלאכתך: מיד. בעליה אחרת אמר
לו יגדל נא כח ה': בא השטן. הוא
יזר הרע הממטיא את האדם הוא
העולה ומקטין [והאומר] דהוא מדמ
הדין אין הגון בעיני: בשעלה משה.
למר אמר להם לסוף מ' יום אני
בא צמון שס שעות הס סגורים
שאותו יום שעלה בו מן המניין הוא
והוא אמר להם מ' יום שלימים יום

גמ' (א) מנחות טז: (ב) וי'י
מוספות בנא קמא עג: ד"ה
כדי (ג) ל"ל ואמר
תוס' (ד) וי'י מוספות
בנא קמא פג. ד"ה כדי
(ה) וי'י תוס' ע"ז ב: ד"ה
מלי בעי

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה מדבר וכו'
פלא נגד מדבר לין:

גליון הש"ס
גמ' קנאה יש ביניכם.
ע' גרש"י בחומש בראשית
א כ"ז ובראש שס: שם
מיר חדרו לו להקב"ה.
ע' מורח חיים סנהדרין דף
עא ד"ה ולמה נכתבו: שם
כלום יש עבר שנותן
שלוה. ע' מהרש"א ב"ח
רפ"ד דברכות. וקושימו
ומירווא תמוס' צ"ק עג ע"ב
ד"ה כדי:

הגהות
רש"י ד"ה קושר

תלמוד בבלי > וילנא החדש > עמוד מס 183 ג שבת תלמוד בבלי. ש"ס וילנא החדש. הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Another teaching by R' Yehoshua ben Levi regarding the giving of the Torah:

בשעה שעלה משה למרום — And R' Yehoshua ben Levi said: — When Moses ascended to the Heavenly heights, the ministering angels said before the Holy One, Blessed is He: רבונו של עולם — “Master of the Universe! מה לילוד אשה בינינו — What is someone born of a woman doing among us?” — אָמַר לָהֶן [God] said to them: לָקַבֵּל תּוֹרָה בָּא — “He has come to receive the Torah.” — אָמְרוּ לִפְנֵי — They said before Him: חֲמוּדָה גְּנוּזָה — “The coveted and treasured [Torah] — שְׁגִנוּזָה לָךְ תִּשַׁע מֵאוֹת וּשְׁבַעִים וָאַרְבָּעָה דּוֹרוֹת קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם [Torah] — that was stored by You as a treasure for nine hundred and seventy-four generations before the world was created! ^[41] אַתָּה מִבְקֵשׁ לִיתֶנָּה לְבָשָׁר וְדָם — You intend to give *that* to flesh and blood?! — “מה־אֲנוֹשׁ בִּי־תִזְכְּרוּ וּבֶן־אָדָם בִּי תִפְקְדֶנּוּ” — *What is a mortal that You should remember Him or the son of man that You should recall Him?* ^[42] ה' אֲדִינֵנוּ מֶה־אֲדִיר — *Hashem, our Lord, how grand is Your Name in all the earth [already], “אֲשֶׁר־תִּתֶּנָּה הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם” — that You [should rather] bestow Your glory upon the Heavens.*” ^[43] — אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה — The Holy One, Blessed is He, said to

Moses: — אָמַר לִפְנֵי — [Moses] said before Him: “Give them an answer.” — הַחֲזִיר לָהֶן תְּשׁוּבָה: — I am afraid to reply to them lest they burn me with the breath in their mouths.” — אָמַר לוֹ — “Master of the Universe! שְׁמָא יִשְׂרָפוּנִי בְּהֶבֶל שְׁבִפֵּיהֶם — רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם — I fear to reply to them lest they burn me with the breath in their mouths.” — אָמַר לוֹ — [God] said to him: אַחֲזוּ בְּכֶסֶּא כְבוֹדִי וַחֲזוּר לָהֶן תְּשׁוּבָה: — “Take hold of the throne of My Glory and then give them an answer.” ^[44]

The Scriptural source:

— שֶׁנֶּאֱמַר „מֵאַחֲזוּ פָּנֵי־כֶסֶּא(א) [ה] פָּרְשׁוּ עָלָיו עָנָנוּ” — This is as it says: ^[45] *He allows him to grasp the face of the throne; He spreads upon him His cloud.* — אָמַר רַבִּי נָחוּם — And R' Nachum said: — [This verse] teaches that the Almighty spread some of the radiance of His Presence and His cloud upon [Moses]. ^[46]

The narrative is resumed:

— רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם — Commencing his argument, [Moses] said before Him: — אָמַר לִפְנֵי — “Master of the Universe, תּוֹרָה שֶׁאַתָּה נּוֹתֵן לִי — the Torah that You are giving me, מה — אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם” — what is written in it? — כְּתִיב בָּהּ — *I am Hashem Your God Who has taken you out of the land of Egypt.*” ^[47] — אָמַר לָהֶן [Moses] said to [the angels]: — לְפָרַעַה הִשְׁתַּעַבְדֶּתֶם? — “Did you descend to Egypt? — לְמִצְרַיִם יִרְדֶּתֶם — Were you enslaved to Pharaoh? — לָמָּה תִּהְיֶה לָּכֶם תּוֹרָה — Why should the Torah be yours? — לָמָּה תִּהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים?” — What else is written in [the Torah]? — שׁוּב מֶה כְּתִיב בָּהּ — *There shall not be unto you gods of others.* ^[48] — דּוּ אַתֶּם שְׂרוּיִין שְׁעוֹבְדִין — Do you live among nations who worship

„וזכור את־יום השַׁבָּת — What else is written in it? שׁוֹב מִה כְּתִיב בָּהּ — idols? — עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים
 בְּלוּם אַתֶּם עוֹשִׂים מְלָאכָה שְׂאֵתֶם ^[1] — *Remember the Sabbath day to sanctify it.* — לְקַדְּשׁוּ”
 שׁוֹב מִה — Do you engage in any labor from which you would need to rest? — צְרִיכִין שָׁבוֹת
 בָּהּ — What else is written in it? „לֹא תִשָּׂא” — *You shall not take the Name of*
Hashem, Your God, in vain. ^[2] — מִשָּׂא וּמִתֵּן יֵשׁ בֵּינֵיכֶם — Are there any business transactions
 among you that might lead to oaths taken in vain? ^[3] — שׁוֹב מִה כְּתִיב בָּהּ — What else is
 written in it? „כְּבֹד אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ” — *Honor your father and mother.* ^[4] אָב וְאִם יֵשׁ לָכֶם
 — Do you have a father or mother? שׁוֹב מִה כְּתִיב בָּהּ — What else is written in it? „לֹא
 תִּרְצַח” — *You shall not murder; you shall not commit adultery;*
 „וְלֹא תִגְנוֹב” — *you shall not steal.* ^[5] — קִנְיָה יֵשׁ בֵּינֵיכֶם ^[6] — Is there envy among you?
 — מִיָּד הוֹדוּ לוֹ לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא — Immediately, ^[7] — שְׁנֵאֲמַר — as it is said at the
 end of that psalm: ^[8] „ה’ אֲדִינֵנוּ מִה־אֲדִיר שְׁמֶךָ וְגו’” — *Hashem, our Master, how grand is*
Your Name etc. in all the earth. — וְאִילוּ, „תִּנֶּה הוֹדֶךָ עַל־הַשָּׁמַיִם” — לא כְּתִיב — Now, here it is not
 written: *bestow Your glory upon the Heavens.* ^[9] — מִיָּד כָּל אֶחָד וְאֶחָד נַעֲשֶׂה לוֹ אוֹהֵב — Immediately, every one of the angels became a friend of [Moses], ^[10] — וּמָסַר לוֹ דְּבַר — and
 gave him something, שְׁנֵאֲמַר — as it is said: ^[11] „עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי לְקַחַת מַתָּנוֹת בְּאָדָם” — *You ascended to the heights, you captured a captive, you took gifts because of man.*
 — בְּשֹׂכַר שְׁקָרְאוֹךְ אָדָם לְקַחַת מַתָּנוֹת — That is to say, in reward for bearing the insult when
 [the angels] called you “a man,” you took gifts. ^[12] — אַף מִלֵּאף הַמּוֹת מָסַר לוֹ דְּבַר — The
 Angel of Death also gave him something, שְׁנֵאֲמַר ^[13] — as it is said: ^[14] „וַיִּתֵּן אֶת־הַקֶּטֶרֶת” — *Moses said to Aaron, “Take the fire-pan and put on it fire from upon the*
Altar and place incense . . . He [Aaron] placed the incense and atoned for the people . . .
 — וַיַּעֲמֵד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין־הַחַיִּים וְגו’” — And it says: ^[15] *He stood between the dead and*
the living, etc. and the plague was checked. — אִי לֹא דָאֲמַר לִיה מִי הָיָה יָדַע — Now if [the Angel
 of Death] had not told [Moses] this secret, how would he have known? ^[16]

טעמי מנהג אכילת מאכלי חלב בחג השבועות

הנה מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות הוא מנהג קרום, ומנהג אבותינו תורה היא כי הרבה טעמים נאמרו עליו (לשון שו"ע הרב תצ"ד סט"ז), א' זכר לשתי הלחם (לחם א' לסעודת בשר ולחם א' לסעודת חלב דהא אסור לאכול מלחם א' לבשר ולחלב) כמו שכתב במט"מ וכטע"ז כתב הרמ"א וע' מחצהש"ק. ב' שהתורה"ק נמשלה לחלב כמו שכתב רבש וחלב תחת לשונך וגו', כמו שכתב בכל בו (סי' נ"ב) ובאורחות חיים (חדר תפלת חג הפסח) ובשירי כנה"ג (ועיי"ש בכל בו ובאר"ח שנהגו לאכול גם רבש בחג הפסח, וכ"כ בכנה"ג שם שלטע"ז יש לאכול מאכל חלב עם רבש, וכן נהג הוא וצ"ע שבזמן הזה נשכח הענין לאכול רבש). ג' דם נעכר ונעשה חלב המרומז למדת הרחמים ע' באה"ט (סק"ח, ובסה"ק בני יששכר, ובאגרא דפרקא פ' במדבר לשבועות ד"ה וגם בך). ד' משום שזכו לקבלת התורה על ידי שהמלאכים אכלו בשר בחלב אצל אברהם אבינו ע' בבאה"ט הנ"ל וברע"ת משם ס' תורת חיים (ב"מ דף פו) ובס' שפתי צדיקים (פ' וירא). ה' בס' המנהגים הטעם משום דפסוק (מנחה) חרשה לה' בשבעותיכם ר"ת חל"ב. ו' דפסוק ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך מסתיימת לא תבשל גדי בחלב אמו. ז' בא"ר כתב טעם שכמו שחלב הוא עיקר מזון לגוף של תינוק כמו כן התורה ומצות הם עיקר מזון הנפש. ח' בפר"ח הטעם מפני שהתורה נמשלה לחלב (כפ"ק דמס' תענית). ט' בס' אמרי פנחס (שבת ומועדים אות שטו-שכא) ובס' גאולת ישראל כ' דקודם מ"ת אכלו בשר נחירה ובשעת מ"ת היות שקבלת התורה הי' בשבת (כראיתא במס' שבת) לא הי' יכולים לשחוט על כן הוצרכו לאכול מאכלי חלב [וטע"ז מביא המ"ב (בסקי"ב) ששמע כן מגדול אחד, ודבר זה נמצא בס' אמרי פנחס כנ"ל] וכעין טע"ז בס' המטעמים (ועשו"ת משנה שכיר סי' קל"ה). י' ובשו"ת ברכת יוסף (סי' כ') כנגד החלב שנתנה יעל לסיסרא שתוכל להרגו. יא' בס' טעמי המנהגים (סי' תרכ"ד) משם הגה"ק ר"ש מאסטרופאלע ז"ל על פי המדרש דו' שמות יש להר סיני וחד מינייהו גבנונים על כן אוכלים בשבועות גבינה שקבלנו אז התורה על הר שנקרא כך. יב' ובקו"א שם מביא עוד טעם שקודם קבלת התורה הי' אסור חלב אבר מן החי וע"י קבלת התורה. יג' עו"ש משם הג"ר פנחס קאריצער ז"ל שמאכל חלב הוא קטנות, והתורה אינה אוהבת אלא שפלות. יד' ובס' נזירות שמשון כתב טעם שע"י זכות ויקח חמאה וחלב זכו למן, ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, על כן אוכלים חלב לבקש מהקב"ה שימציא פרנסתנו כאוכלי המן שנוכל לעסוק בתורה. טו' עוד טעם בס' מטעמים שביום זה משה בת פרעה את משה רבינו מן הים ולא רצה לינק חלק מן הנכרית (שעתיד לדבר עם השכינה)

לזכר זה אוכלין מאכלי חלב (ויש להוסיף להורות שמי שאינו נזהר ממאכ"א אינו יכול לזכות לאור התורה שמאכלות אסורות מטמטמת את הלב). שז' בס' ישועות יעקב שע"י התורה יכול האדם לעשות מהיצר הרע יצר טוב. יז' בס' וידבר משה (לעברטוב, ע' רל"ז) שהיות שטבע החלב לקרר (ובשר לחמם) ולקבלת התורה צריכין להיות מזג הקר ולקרר התאות וכו'. יח' בס' אמרי פנחס דסעודת מאכלי חלב הוא סעודת סיום לגמר מצות ספה"ע, ועושים אותן במאכלי חלב משום הכירא דהא סעודת יו"ט מצוותו בבשר.

עוד טעמים לאכילת חלב ע' בס' מטעמים הנ"ל ובס' עוללות אפרים (מאמר קמ"א) ובס' רגל ישרה (ערך שבועות).

1. They would have two loaves of bread on Shabuot one for dairy and one for meat as you can't use the same for both meals.
2. Torah is compared to milk.
3. Blood turns into milk. Which is מדת רחמים.
4. Moshe received the Torah due to the angels failure to keep the laws of meat and dairy, when they went to Abraham's house.
5. חלב "מנחה חדשה לה' בשבעותיכם" spells out.
6. The Mitzva of bikkurim, is written near the pasuk not cooking milk with meat.
7. Just like a baby needs milk to survive, so too one needs torah to survive.
8. Torah is compared to milk.
9. Once they received the Torah, they couldn't eat till they slaughtered. Since it was shabbat, they had dairy.
10. Yael gave Sisera milk in order to make him sleepy and kill him.
11. Har Sinai has 6 names and one of them is גבנונים which means cheese.
12. Before the torah was given milk of אבר מן החי (live cow) was not allowed and after the torah was given it became allowed.
13. Dairy is a humbling food.
14. We got the Mann in the merit of Abraham running to give butter to the angels. Our rabbis tell us "The Torah was only given to people who ate the Mann". We eat cheese, as a prayer for hashem to provide us like he did in the days of the Mann so we can learn better.
15. When Moshe was pulled out of the well, he wouldn't get nursed from a gentile because he spoke to hashem. We are relaying the message that "kosher cheese" allows for more Torah.
16. Through Torah you can turn around the evil inclination to good.
17. Dairy cools your body, while meat warms your body. In order for a person to learn more Torah he must cool (stimulate) his desires.
18. Since we finished the Omer we want to make a Siyum. If we would have meat, it would be assumed for the holiday. In order for it to be recognized they made it dairy.

יב. נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, ויש נותנים טעם למנהג מאכלי חלב בחג השבועות, מפני שבעשרת הדברות נתגלו לאבותינו כל חלקי התורה ומצותיה, וכמו שכתב רב סעדיה גאון, שבעשרת הדברות כלולות כל מצות התורה, וכשירדו מאצל הר סיני אל בתיהם לא מצאו מה לאכול תיכף, זולת מאכלי חלב, כי לבשר היו צריכים הכנה רבה, לשחוט בסכין בדוק בלי פגם כאשר צוה ה', ולנקר החלב וגיד הנשה, ולמלוח הבשר ולהדריחו, ולבשל הבשר בכלים חדשים, כי הכלים שהיו להם מקודם, שבישלו בהם תוך מעת לעת, נאסרו מפני המאכלים שנתבשלו בהם קודם מתן תורה, שלא היו כשרים לאכילה לאחר מתן תורה. [ובלאו הכי לכולי עלמא תורה ניתנה בשבת (המועדים בהלכה)]. ולכן היו זקוקים למאכלי חלב. ואנו עושים זכר לזה. (משנה ברורה סימן תצד ס"ק יב). ובספר תורת חיים לבבא מציעא (פו:) כתב הטעם שאוכלים מאכלי חלב ביום מתן תורה, על פי האגדה, שכשבא הקב"ה ליתן את התורה לישראל קיטרגו עליהם המלאכים, כי רצו לקבל את התורה לעצמם, אמר להם הקב"ה בכולהו זמנין מקטרגין עליהון, ואתון בשעתא דאתיתו לגבי אברהם אכליתו בשר וחלב, שנאמר "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה", ואילו תינוק של ישראל אינו אוכל בשר וחלב ביחד, מיד הלכו להם בפחי נפש. ולכן נוהגים לאכול מאכלי חלב ביום מתן תורה, ואחר קינוח והדחה אוכלים בשר, שיראו המלאכים שאנו נוהרים יפה בדיני בשר וחלב וכו'. וכן כתב בספר בגדי שש. [ועיין עוד בשו"ת נודע ביהודה תנינא (חיו"ד סוף סימן סד). ובילקוט הגרשוני. ועיין בשו"ת ברכת יוסף לנדא (סימן כ.)]. וצריכים להזהר שלא לאכול מאכלי חלב אחר בשר כי אם כעבור שש שעות, וכתורה יעשה, ומנהגנו לאכול תחלה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה כמשפט, אוכלים מאכלי בשר. ויש נוהגים לאכול דבש וחלב, לרמוז על מתן תורתנו שנמשלה לדבש וחלב, כמו שנאמר "דבש וחלב תחת לשונך".

שלא מנע הגאון בעל אמרי אש להעמיד אילנות וכן עשבי בשמים לכבוד חג השבועות, ובפרט לעטר הספר תורה בכתרי פרחים ושושנים לכבוד מתן תורה. ע"כ. וע"ע בשו"ת אהל אברהם הכהן (סימן ט). ע"ש. וע"ע בילקוט הגרשוני (סימן תצד) שהמנהג במדינות אלו בכ"מ להעמיד ענפי אילנות בבית הכנסת ובבתים ואין פוצה פה ומצפצף. ע"ש. ועיין עוד ביפה ללב חלק ב.

וכדעת מרן הבית יוסף והרמ"א. וכן העלה הגאון בעל שואל ומשיב ביוסף דעת (יו"ד סימן שמח) שמנהג ישראל להעמיד ענפי אילנות לחג עצרת, תורה הוא. ע"ש. וכן הובא בשו"ת מחזה אברהם (חאו"ח סימן כט). וכ"כ הגאון מהרש"ם בארחות חיים (סימן תצד סק"ח). ושכן העלה היוסף דעת הג"ל. (וע"ע בשו"ת מהרש"ם חלק א סימן קכו. ובתשובה בכת"י כתבנו עוד בזה). וע"ע בספר זכרון יהודה (דף לד ע"ב) שכתב

בשבת לקיים מצוה בשבתה:
הריבית אינו רוחה השבת.
דלא כר' נתן דאמר
בפרק המצוה כי החי נושא
את עצמו והטורען בשבת פטור
והני מילי חזן לירושלים אבל
חזן לעזרה לא:
הבאתו מחזן לתחום און
דוחה את השבת
כר' עקיבא דאמר בסוטה בפרק
[כשם] חתומין דאדורי.
ירושלמי הכבדת לא אמר
אלא חזן לירושלים אבל חזן
לעזרה מותר שמים שבות
שהתירו במקדש:
התבת יכלתו און דוחה את
השבת יכלת לוחה או
בבלי וזה דתנן במוקד עירובין
חתומין יכלת במקדש בירכה
יכול:
מתני' ר' אליעזר אומר דרוח
אמר ר' אליעזר ומה
אם שחיתה שחור אב מלאכה
דוחה את השבת אלו שמשום
שבות לא ידחו את השבת אמר
לו ר' יהושע ום טוב זיכת
שהתיר בו כל מלאכה שהיא
לצורך אוכל נפש ואסור בו
דבר של שבות כדחנן ביום
טוב אלו שהן משום שבות לא
עולין באילן ולא דוכבין אמר
לו רבי אליעזר יהושע מה
ראה שבות דרשית לא עולין
באילן לשבות דמצוה שהיא
הבאת הפסח כדי שיסחוט ור'
יהושע אמר לך יום טוב נמי
מצוה לשמח בכל מיני מאכל
הוא והתורה לשחוט ולבשל
ולא והתורה להביא מחזן
[לחתום] וכיוצא בו ולעשות
שמחת יום וראי אומר יום
טוב או כולו לך או כולו לה'
ובין דאי בעי למיעבר כולו
ללקות חיות כולו הרשות
בדור כאלו און כאן שמחת יום
[טוב]:
איכא למיפדך ומה יום טוב
שהתיר בו מלאכה
דרשות כגון הא דאמרין
הואיל והתורה הבגה לצורך
התורה נמי שלא לצורך לא
התירו שבות לעלות באילן
לשוט על פני המים (והריבא)
[והוציא] משם שם לבשל
אפי' דיום טוב שבת שלא
התיר בה אלא כגון שחיטת
הפסח וכיוצא בו מלאכה של
מצוה בלבד אינו דין שלא תתיר

שבות דעמה ור' אליעזר אומר לך אפי' הכי שבות דמצוה עדיפא: **אמר** רבא הכל מודים בשבת דבעי' לכם כלומר און לישב חיות כולו
ולקרות ולבשל שמחת שבת דכתיב וקראת לשבת עונג: **מר** בריה דרבנא כוליה שחא חיות כתיב בהעניא בו מעשרת ופורים וערב יום
הכפורים רב ששת הוה אמר חדאי נפש כלומר שמו' לך קראתי כדי שתחא שוכנת בטח לעולם חבא ונע"ם שהעולם אינו מתקיים אלא
בזכות תופשי התורה שנאמר אם לא ברייתו יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמי' עיקר מידה כי עבדי איניש לנפשיה עבדי:

נמי מצוה היא ^(א)דתניא ר' אליעזר אומר אין
לו לאדם ב"מ אלא או אוכל ושותה או יושב
ושונה ר' יהושע אומר יחלקו חציו לאכילה
ושתיה וחציו לבית המדרש וא"ר יוחנן
ושניהם מקרא אחד דרשו כתוב אחד אומר
^(א)עצרת לה' אלהיך וכתוב אחד אומר -
תהיה לכם ור' אליעזר סבר או כולו לה' או
כולו לכם ור' יהושע סבר חלקו חציו לה'
וחציו לכם: (עב"ם סימן) א"ר אלעזר ^(א)הכל
מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מ"מ יום
שניתנה בו תורה הוא אמר רבה הכל מודים
בשבת דבעינן נמי לכם מ"מ ^(א)וקראת לשבת
עונג אמר רב יוסף הכל מודים בפורים
דבעינן נמי לכם מ"מ ^(א)ימי משתה ושמחה
כתיב ביה מר בריה דרבינא כוליה שחא הוה
יחייב בתעניתא לבר מעצרתא ופוריא ומעלי
יומא דכיפורי עצרת יום שניתנה בו תורה
פוריא ימי משתה ושמחה כתיב ^(א)מעלי יומא
דכיפורי ^(א)דתני חייא בר רב מדפתי ^(א)ועניתם
את נפשותיכם בתשעה לחדש וכי בתשעה
(הם) מתעניין והלא בעשירי מתעניין אלא
לומר לך כל האוכל ושותה בתשעה בו
מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי
ועשירי רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי
לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא
גרים כמה יוסף איכא בשוקא רב ששת כל
תלתין יומין מוהדר ליה תלמודיה ותלי וקאי
בעיברא דדשא ואמר חדאי נפשאי חדאי
נפשאי לך קראי לך תנאי איני ^(א)והא"ר

והא"ר קאמי' ונפשי' כעירובין ונפשי'
ולמה לי למיחד למסתמא הכא
בפסחים: ור' יהושע. דמפיק שמחת
יום טוב ראה לפסח איל לטעמיה
דלמר שמחת יום טוב מלוה היא ואפי"ה
לא דמיא שבות הראוי לעשות מצעוד
יום: דבעינן נמי לכם. שיטתא זו
במאכל ומשתה להראות שנות ומקובל
יום זה לישראל שנתנה תורה זו: כל
האוכל ושותה בו. צפ' בתרא דיומא
מוקמינן להא דרשא אליבא דמאן
דלמר אין אדם מוזהר על תוספת
עיניו להסתמל ולהתענות מצעוד יום
ואפילו למאן דאית ליה מוספין מחול
על קודש מקרא אחרינא נפקא ליה
מזכרין ^(א)וצקירי משבות הילכך כי
אמא האי בתשעה להכי אמא והכי
קאמר מה שחטם עושים בתשעה
דהיינו אכילה ושמה אפי' קורא עיניו:
תילתא. ^(א)שלישי לבטן ומזכר הא':
עבדי לי. היה מלוה לאנשי ביתו
להכין לו סעודה: אי לאו האי יומא.
שלמדי מורה ומתירוממתי הרי אנשים
הרבה בשוק ששמן יוסף ומה ביני
לביני: ותלי. נשען: **חדאי נפשאי**.
שמי נפשי: לך קראי לך תנאי.
בשניצל ולזכך שניתי וקרייתי:
איני. וכי אין הנאה בתלמוד מורה
אלא ללומדיה לבד: **אם לא בריית**.
של יומם ולילה דהיינו תלמוד מורה
שכתוב בו ^(א)יהושע ^(א)ה' ויהי' זו יומם
ולילה: **אית ליה פירכא**. למילתיה
דלמר מלאכת מלוה דומה כל שכן
שבות דמלוה שפיר מהדר ליה ר'
יהושע יום טוב זיכית מקל וחומר ומה
שמחת יום טוב שהיא רשות והמרת'
זו משום מלאכה לא התרתה זו משום
שבות שבת שלא התרתה זה אלא
מלאכה מלוה כגון שחיטת קרבנות כזכר
אינו דין שלא תמיר שבות אפי' של מלוה:
ורבי

תורה אור

- גמ' או שישת ימים
האכל מצות ובימים
השביעי עצרת לך אלהיך
לא תעשה קלאבא:
(דברים טו, ט)
ביום השמיני עצרת
היה לכם כל קלאבא
עבדת לא תעשו:
(מגילת טו, ט)
אם תשיב משבת דר'ך
עשות חפצך ביום קרשי
וקראת לשבת עונג
לקדוש ו' מקדש וקברתו
מעשות דר'ך מקצוא
הפדך ודבר דבר:
(שמיני טו, יג)
ביום אשר נהו בהם
היה יום מאוביבהם
ומת' אשר נהפך להם
כיון קשמה ומאכל
ביום טוב לעשות אותם
ומי' משקה ושמחה
ומשלוחת מנוח איש
קרעו ומתנות לאביהוים:
(אסתר ט, כג)
שבת שבתו הוא לכם
ועתים את נפשתיכם
בשעה לחדש בערב
מערב עד ערב השבתו
שבתכם:
(ויקרא כג, לב)
בה אפי' י' אם לא
בריתי יוםם וקלה חקות
שמים וארץ לא שמתי:
(ויחזיקו ג, כה)
רש"י ו' צו את אהרן
ואת בניו לאמור זאת תורת
העלה הוא העלה על מזבחתך עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: (ויקרא יג, ז) חן עלת שבת
בשבתו על עלת הקמיר [ונקבה] (מגילת טו, י) לו לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגיע בו יומם וקלה למען
תשמר לעשות קבל הכתוב בו כי אז תצליח את דר'ךך ואז תשקיע: (יהושע ה, ט)

OHR LETZION:

THE MAIN SIMCHA TO HAVE MEAT, ESPECIALLY DURING THE DAY MEAL.

אור לציון

פרק יח הלכה יא בהערות

There is a mitzvah to have meat during the day more than at night. Even though you won't have time to do both dairy and meat at night, have some portion of meat, as well as wine. Don't drink too much wine as you need to stay up.

The meat dish doesn't have to be eaten during the holiday meal; it can be eaten at any point during the holiday day.

The custom to have dairy doesn't require one to have a dairy meal. One could fulfill the custom by having ice cream (before the meat meal). One should not lose the simcha of the holiday because of the custom to have dairy.

If you have dairy one meal you should have meat the next meal.

ומצוה לאכול בשר ביום יותר מבלילה, ועל כל פנים אף שאין די באכילת בשר בלילה יאכל בשר מעט גם בלילה וישתה מעט יין, ולא ירבה בזה בלילה כדי שלא יפריע לו ללימוד הלילה.

ובכל אופן אין צריך שאכילת הבשר תהיה בתוך סעודת יום טוב, שכל שאוכל בשר קיים מצות שמחת יום טוב.

ועל כל פנים, בעיקר המנהג לאכול מאכלי חלב בשבועות אין צריך להרבות בזה, ובאכילת גלידה חלבית כבר יצא ידי חובה, ויש ליזהר שלא להמנע משמחת יום טוב בשביל המנהג.

ולכן אם אוכל את סעודת חלב בבקר יאכל סעודה הבאה מאכלי בשר.

The Gemara now establishes that R' Yehoshua considers rejoicing on the festive mitzvah:

לְאָדָם — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר — **R' ELIEZER SAYS:** לְאָדָם — **For it was taught in a Baraisa:** בְּיוֹם טוֹב — **A PERSON HAS NO absolute obligation ON A FESTIVAL DAY.** וְיֹשֵׁב אוֹ אוֹכֵל וְשׂוֹתֶה אוֹ יוֹשֵׁב — **RATHER, HE MAY EAT AND DRINK OR HE MAY SIT AND STUDY.**^[16] רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר חֲלָקֶהוּ — **YEHOSHUA SAYS: DIVIDE [THE DAY] — HALF OF IT** חֲצִיו לְאֹכִילָה וְשִׁתְיָה — **should be devoted EATING AND DRINKING, AND HALF OF IT** וְחֲצִיו לְבֵית הַמִּדְרָשׁ — **should be devoted TO THE STUDY HALL (i.e. to Torah study).**^[17]

The Gemara presents the Biblical source of these two opinions:

וְשִׁנִּיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ — **And they expounded the same Scriptural text** וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן — **And R' Yochanan said:** אֶחָד — **in reaching their conclusions, as follows:** אֶחָד — **One verse states,**^[18] *[there] shall be an assembly to Haseh your God,* וְעֲצַרְתָּ לָּהּ אֱלֹהֶיךָ — **which implies that one shall observe the holiday by consecrating himself to service.** וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר „עֲצַרְתָּ תַּהְיֶיהָ לָּכֶם” — **But one other verse states,**^[19] *[there]*

be an assembly for you, which implies that one shall observe the holiday by partaking of physical delights. How is this apparent contradiction resolved?^[20] רַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר — **R' Eliezer holds** אוֹ בּוֹלוֹ לָהּ אוֹ בּוֹלוֹ לָכֶם — **that the verses offer two options for observing Yom Tov: either exclusively to God, or exclusively to yourselves.**^[21] וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר — **But R' Yehoshua holds** חֲלָקֶהוּ חֲצִיו לָהּ וְחֲצִיו לָכֶם — **that the requirements in both verses must be fulfilled, as follows: Divide [the day] by devoting half of it to God and half of it to yourselves.**

The Gemara has clarified the observance requirements for Pesach and Succos by delineating the approaches of R' Eliezer and R' Yehoshua. It now turns its attention to other holy days, and introduces its discussion with a memory device:

הַכֹּל מוֹדִים בְּעֲצַרְתָּ — (עב"ם סימן) — **R' Elazar said:** הַכֹּל מוֹדִים בְּעֲצַרְתָּ — **All authorities concede in [the case of] Atzeres**^[22] וְדִבְעִינָן נָמִי לָכֶם — **that we require also “an assembly for you.”**^[24] מַאי טַעְמָא — **What is the reason?** יוֹם שְׁנִיתָנָהּ בּוֹ תּוֹרָה הוּא — **It is the day on which the Torah was given.**^[25] אָמַר רַבָּה — **Rabbah said:** הַכֹּל מוֹדִים — **All authorities concede in [the case of] the Sabbath that we require also “an assembly for you.”**^[26] מַאי טַעְמָא — **What is the reason?** וְקִרְאָתָהּ לְשַׁבָּת — **Scripture states:**^[27] *You shall proclaim the Sabbath “a delight.”*^[28] אָמַר רַב יוֹסֵף — **Rav Yosef said:** הַכֹּל מוֹדִים בְּפֻרִים דְּבִעִינָן נָמִי לָכֶם — **All authorities concede in [the case of] Purim that we require also “an assembly for you.”**^[29] מַאי טַעְמָא — **What is the reason?** יָמֵי מִשְׁתָּה וְשִׂמְחָה — **The verse, to observe them as days of feasting and rejoicing,**^[30] **is written concerning it.**

The Gemara relates how an Amora comported himself in these matters:

Mar, the son of Ravina, would fast the entire year, except for Atzeres (i.e. Shavuot), Purim and Yom Kippur eve. — He refrained from fasting on Atzeres because **יום פורים** — He did not fast on Purim because **בתיב "ימי משתה ושמחה" — to observe them as days of feasting and rejoicing is written** concerning it. Finally, he eschewed fasting on Yom Kippur eve for the reason **דחייא בר רב מדפתי** — that Chiya bar Rav from the city of Difti taught in the following Baraisa: **"... וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם בְּתִשְׁרֵי לַחֹדֶשׁ . . ."** — It is written:^[31] **AND YOU SHALL AFFLICT YOURSELVES ON THE NINTH OF THE MONTH** (of Tishrei). **וכי . . .** — **now, is it ON THE NINTH day of the month that WE AFFLICT ourselves by fasting?!** **וְהִלָּא בַּעֲשִׂירֵי מִתְעַנִּין** — **WHY, IT IS ON THE TENTH of Tishrei that WE so AFFLICT**

OURSELVES! Why does Scripture stipulate "the ninth" when Yom Kippur occurs on the tenth? **אֵלֶּא לומר לך** — **RATHER, it wishes TO TELL YOU that ANYONE WHO EATS AND DRINKS ON THE NINTH day IN [THE MONTH] מַתְעַנֶּה תְּשִׁיעִי וְעִשְׂרֵי** — **SCRIPTURE REGARDS AS IF HE AFFLICTS HIMSELF by fasting ON THE NINTH AND THE TENTH.**^[32]

The Gemara relates how greatly one sage cherished the holiday that commemorates the giving of the Torah:

Every year, on the day of Atzeres (Shavuot), Rav Yosef would say to his servants: עֲבָדֵי לִי עֲגֵלָא תִּלְתָּא — **"Prepare for me**^[33] **a third-born calf";** **אֵי לֹא הָאֵי יוֹמָא** — **and he explained the reason for this lavish celebration as follows: If this day had not caused me to learn Torah and thereby become spiritually elevated, how many "Yosefs" are there in the market place, and I would have been indistinguishable from them!**^[35]

The Gemara relates how a different sage cherished his Torah learning:

Every thirty days Rav Sheishess would review his studies, and would stand and lean on the bolt of the doorway^[36] **and exclaim: רְדֵאִי נַפְשִׁי חֲדָאִי נַפְשִׁי חֲדָאִי נַפְשִׁי** — **Rejoice, my soul! Rejoice, my soul! לָךְ קְרָאִי לָךְ תִּנְאִי** — **For you**^[37] **have I read; for you have I studied.**^[38]

Rav Sheishess' utterance implies that Torah study benefits only the scholars themselves. The Gemara thus asks:

But R' Elazar has said: וְהָאֵמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר — **Is it so that there are no other beneficiaries of Torah study?!** **אֵינִי** — **Were it not for Torah, heaven and earth would not endure, שְׁנֵאֲמַר** — **for it is stated:**^[39] **"אִם־לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה** — **If not for My covenant [of] day and night,**^[40] **חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא־שִׁמְתִּי** — **I would not have established the statutes of heaven and earth.** The verse expressly states that the very existence of the world depends on Torah study! Why, then, did Rav Sheishess acknowledge only its benefit for him personally?

The Gemara answers:

Initially, when a person undertakes Torah study, מַעֲיָקְרָא בִּי עָבִיד אֵינִי — **he undertakes it with himself in mind.**

ואי אפשר לו בשלמי שמחה בו ימי הפסח, דהא אין מצות שמחה חלה עליו בשלמי שמחה כיון דנטמא קודם הרגל, ויכול לקיים מצות שמחה בשאר כל מיני שמחות שבירו לקיימן.

ומעמו של דבר דמ"ע של שמחה נוהג מה"ת בכל מיני שמחות אע"ג דאמרינן בפרק ערבי פסחים (קט, א) דבזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שלמים, ואמרינן נמי בפ"ק דחגיגה (ו, ב) שלש מצות נצטוו בו' והשמחה, והיינו שלמי שמחה, וכדמוכח בכל פרקא קמא דחגיגה ובהרבה מקומות דשלמי שמחה דאורייתא הן, נראה לי משום דמצות שמחה שנצטוונו ברגל אינה שמחה פרטית אלא שמחה כללית שמחויב לשמוח ביו"ט בכל מיני שמחה שיכולת בידו לשמוח. ולא דמי לשאר מצות ששוין בכל אדם, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, אבל שמחה זו כל אדם ואדם מחויב לשמות כפי יכולתו ולפי רוב עושרו, וכן אנשים בראוי להן ונשים בראוי להן, והכי נמי קטנים כדאמרינן התם בפרק ערבי פסחים. וכיון דאשכחן דכתב רחמנא שמחה אצל הר גרזים והר עיבל גבי שלמים, אם יש יכולת בידו להביא שלמים ברגל, חייב בהן נוסף על כל שאר מיני שמחות, כיון שמצינו בהן שמחה. אבל אם הוא טמא או בזמן הזה שאי אפשר בשלמי שמחה הרי הוא יוצא ידי חובתו בשאר מיני שמחות שיש יכולת בידו לקיימן וסגי ליה בהכי. הלכך לא אכפת לן בהא דמטמאין א' מהן במת

The Shaagat Aryeh explains that the Mitzvah of Simcha on Yom Tov has levels. All these levels are from the Torah.

The highest level of Simcha is sacrificial meat, even when we had a Bet Hamikdash if someone was contaminated and could not eat sacrificial meat or he was stuck in a faraway land he still had a mitzvah to be happy. Nowadays a man should eat meat and wine, a lady should have new clothing and children should have sweets.